

IDOOL OF ICOON?

Beeld van God, de onzichtbare, is hij (Kolossenzen 1,15)

*Paulus, Paulus,
praat me niet van Paulus!
Die saaie, taaie
beter weter, eigenwijze man.
Die alles wat zo simpel was
in dogma's wist te gieten.
Dus waarom werd juist uitgerekend hij
zo'n malle mythe?*

Deze woorden uit de musical over Paulus tonen een veel voorkomend beeld: Paulus zou de simpele boodschap van Jezus hebben omgevormd tot een dogmatische leer. Hij zou bijvoorbeeld verantwoordelijk zijn voor de vergoddelijking van Jezus. Maar om maar meteen met de deur in huis te vallen: juist dát is een malle mythe, een vooroordeel. De jonge kerk had al oog voor de goddelijkheid van Jezus voordat Paulus op het toneel verscheen. Dat blijkt uit de liederen die Paulus citeert in zijn brieven. Het zijn liederen die al in het prille christendom waren ontstaan.

Liederen, ja, want de kerk heeft allereerst over de hoogheid van Jezus *gezongen*. Pas later ging zij er over *redeneren*. Dat redeneren moet ook een plaats hebben. Maar het geloof ligt van oorsprong dichterbij de poëzie dan bij de theologie. De boodschap van het evangelie wekte in de jonge kerk allereerst een lied op. Een lied dat zong van Christus die uit de hoge hemel van God afdaalde om ons mensen gelijk te worden en om ons juist zo te tonen wie God is. 'Beeld van God, de onzichtbare, is hij,' jubelde de jonge kerk.

Beeld – dat lijkt naadloos aan te sluiten bij de beeldcultuur van moderne mensen van vandaag. 'Eén beeld zegt meer dan honderd woorden,' zeggen wij. Iets wordt voor ons pas echt waar als het *gezien* wordt, als het door een camera gevangen kan worden. Maar helaas: zo'n beeld is Jezus niet. Hij zei weliswaar: 'Wie mij gezien heeft, heeft de Vader gezien.' Maar dat betekent niet dat, als wij een foto van Jezus hadden kunnen maken, wij dus een foto van God hadden. Niemand weet hoe Jezus eruit heeft gezien. Ook gelovigen niet. De evangeliën zeggen er helemaal niets over. Dat zegt al iets. Kennelijk is dat niet belangrijk. Nee, met dat beeld bedoelt het oude lied niet een *plaatje*. Een plaatje legt vast en God is niet vast te leggen. Jezus is dan ook geen afbeelding van God, maar het *icoon* van God, zoals de Kolossenzenbrief het letterlijk zegt.

Icoon – dan kun je als moderne mensen al snel denken aan de icoontjes op onze computer. En dat is wel een goed voorbeeld. Het zijn plaatjes, maar als je er op drukt dan openen ze een compleet programma dat *achter* dat plaatje verscholen gaat. Om iets dergelijks gaat het ook hier. Achter het icoon Jezus gaat het programma van God schuil. Maar wat een icoon is, is ook nog met een ander voorbeeld uit te leggen. Een aantal maanden geleden was ik in het Rijksmuseum. Ik zag er een zelfportret van Rembrandt. Ik nam er even de tijd voor en bekeek het schilderij aandachtig. Maar toen ik het zo aandachtig stond te bekijken, gebeurde er iets bijzonders. Iets wat ik alleen kan omschrijven als: de blikrichting keerde zich om. Niet ik keek alleen naar het schilderij, iets in of door door dat schilderij keek ook naar mij. Dat schilderij werd een raakvlak tussen mij en een ongrijpbare, onzichtbare werkelijkheid. Een mystieke ervaring? Misschien. Zweverig? Welnee, want dit is nu juist wat kunst tot echte kunst maakt: zij opent perspectieven op onvermoede mogelijkheden en werkelijkheden.

Dat schilderij veranderde van een plaatje dat ik kan fixeren met mijn blik in een transparant voor een diepere werkelijkheid erachter. Zoiets bedoelde de Bijbel met Jezus als icoon van God. In Jezus en zijn verhaal kijkt de onzichtbare God ons aan. In hem vallen Gods werkelijkheid en onze werkelijkheid samen.

Jezus is de icoon van God. Het tegendeel van een icoon is een idool. De wereld is vol idolen. De twee kinderen die vanmorgen gedoopt zullen worden, zullen later als ze opgroeien ook wel idolen krijgen. Mensen waar ze tegenop kijken en die ze bewonderen. Mijn dochter was al snel fan van Michael Jackson. Ik ben zelfs een keer met haar naar een concert geweest. Ik keek mijn ogen uit. Wat een show! Het waren levende videoclips. En de show begon overdonderend. Nadat de muziek aanzwol volgde een knal en ineens stond Jackson midden op het podium, als uit het niets! Het stadion krijste, want daar stond hun idool! Tussen idool en fans speelt zich een eigenaardig spel af. Het idool laat zich op indrukwekkende wijze zien, hij wil bewonderd worden en aandacht oogsten. Maar tegelijk maakt hij zich daarmee gevangene van de blik van anderen. Dat werd ook aan niemand beter zichtbaar dan aan diezelfde Michael Jackson. Wat leek hem het aller leukste om te doen? Wat wij de doodgewoonste (en misschien wel meest saaie) zaak van de wereld vinden: gewoon nog eens naar de supermarkt gaan om boodschappen te doen. Maar dat ging niet meer. Hij zou achtervolgd worden door talloze fans en fotografen. Een gevangene van onze blik. Niets maakt eenzamer

dan een idool te zijn. Die weelde kunnen maar weinig schouders dragen. De meesten gaan er aan kapot.

Jezus was geen idool. Wij hebben wel geprobeerd om dat van hem te maken. Aanvankelijk werd hij verafgoed. Maar Jezus wilde niet verafgoed worden. Hij was juist van zijn voetstuk afgestapt. En daar zong de jonge kerk van. Hij was als God, maar kwam om mens onder de mensen te zijn. Hij kwam niet om gediend te worden, maar om te dienen. Niet om boven ons te staan, maar om naast ons te staan. En juist zo werd hij een beeld, een icoon van de onzichtbare God.

Veel mensen denken: 'Ik zou weleens wat meer van God willen zien, al kreeg ik alleen maar eens een teken dat Hij bestaat.' Maar dat teken hééft God gegeven. Hij hééft zich laten zien. In Jezus. Maar dat antwoord stelt mensen altijd wat teleur. Ze bedoelen een directer en duidelijker teken. Iets dat overdondert. Zoals de opkomst van Michael Jackson: een verschijning die je de adem beneemt. Maar zo gaat God zelden te werk. Wij zouden het waarschijnlijk ook niet overleven. Wij zijn er niet op gebouwd. En het hoort bovendien niet bij de stijl van God om zo te werk te gaan. God is liefde en liefde overdondert niet. Echte liefde gaat zachtmoedig te werk. Daarom komt God op een bescheiden en vaak verborgen wijze naar ons toe. In een mens die ons aankijkt.

Ik hoop dat jullie als doopouders dat je kind gaat leren. Hoe doe je dat? Dan denken we altijd eerst aan: door het je kind te *vertellen*. En inderdaad, dat hoort er ook bij. Maar dat komt later pas. Maar de geloofsopvoeding begint al eerder. Die begint al vanaf de geboorte. De allereerste manier waarop jullie kinderen iets gaan merken van de liefde van God is dan ook door *jullie* liefde. Als die er niet is, dan wordt het later ook voor God moeilijk om je kind ervan te doordringen dat Hij van hem of haar houdt. God gebruikt nu al jouw ogen om je kind in liefde aan te kijken. Daarom is de eerste lach van je kind ook zo bijzonder. De eerste lach is een reactie op jouw ogen. Je kind lacht, maar naar wie? Ja, naar jou. Maar ook naar God.

Is dat niet teveel eer: God kijkt door jouw ogen? Was die eer niet voorbehouden aan Jezus? Och, we zagen al: hij staat niet zo op zijn eer. Hij hoeft niet op een voetstuk. Hij kwam om te dienen, om ook ons leren om zelf beeld van God te zijn. Om de gloed van Gods liefde te ontsteken in onze ogen.

Om die blik van Jezus ging het Paulus. Paulus was dan ook geen dogmaticus, maar een aangeraakt mens. Aangeraakt door Gods blik. Zoals de kerk van vandaag zingt (want het lied is nooit verstomd):

De Heer heeft mij gezien en onverwacht

*ben ik opnieuw geboren en getogen.
Hij heeft mijn licht ontstoken in de nacht,
Gaf mij een levend hart en nieuwe ogen.*

Welkomstwoord

VOORBEREIDING

Ie-de-re nacht ver-lang ik naar U, o God,
ik hun-ker naar U met heel mijn ziel.
Ie-de-re dag ver-lang ik naar U, o God,
ik hun-ker naar U met heel mijn ziel.

we gaan staan

Stilte voor persoonlijke voorbereiding

Bemoediging, drempelgebed en groet

v.: onze hulp is in de naam van de Heer

g.: **die hemel en aarde gemaakt heeft**

v.: die trouw blijft tot in eeuwigheid

g.: **en niet laat varen het werk van zijn handen.**

v.: Laten we bidden....

door Jezus Christus, onze Heer.

g.: **Amen**

v.: de Heer zij met u

g.: **ook met u zij de Heer**

Eerste lied: Psalm 118: 1 en 10

Laat ieder 's Heren goedheid prijzen,
zijn liefde duurt in eeuwigheid.

Laat, Israël, uw lofzang rijzen:

Zijn liefde duurt in eeuwigheid.

Dit zij het lied der priesterkoren:

Zijn liefde duurt in eeuwigheid.

Gij, die den Heer vreest, laat het horen:

Zijn liefde duurt in eeuwigheid.

De Heer is God, zijn gunst verheugde
ons oog en hart met vrolijk licht.
Nu worde 't offer onzer vreugde
op zijn altaren aangericht.
Gij zijt mijn God, U zal ik prijzen,
O God, U roemen wijd en zijd.
Laar aller lof ten hemel rijzen:
Gods liefde duurt in eeuwigheid.

we gaan zitten

Gebed om ontferming

v.: ....zo bidden en zingen wij:

Ky-ri-e e - lei-son, Ky-ri-e e - lei-son,
Ky-ri-e e le - i - son.

Glorialied: Psalm 150:1

Looft God, looft Hem overal.
Looft de Koning van 't heeral
om zijn wonderbare macht,
om de heerlijkheid en kracht
van zijn naam en eeuwig wezen.
Looft de daden, groot en goed,
die Hij triomferend doet.
Hem zij eer, Hij zij geprezen.

ROND HET WOORD

Na het gesprek met de kinderen: (*melodie gezang 28*)

Wij steken de kaarsen aan
en gaan met de lampen hier vandaan.
Wij horen in eigen taal
verhalen van God en de mensen.
We zingen verwonderd een lied
dat God ons zijn vriendschap biedt.

Gebed van de zondag

Eerste lezing: Filippenzen 2, 5-11

⁵ Laat onder u de gezindheid heersen die Christus Jezus had. ⁶ Hij die de gestalte van God had, hield zijn gelijkheid aan God niet vast, ⁷ maar deed er afstand van. Hij nam de gestalte aan van een slaaf en werd gelijk aan een mens. En als mens verschenen, ⁸ heeft hij zich vernederd en werd gehoorzaam tot in de dood – de dood aan het kruis. ⁹ Daarom heeft God hem hoog verheven en hem de naam geschonken die elke naam te boven gaat, ¹⁰ opdat in de naam van Jezus elke knie zich zal buigen, in de hemel, op de aarde en onder de aarde, ¹¹ en elke tong zal belijden: 'Jezus Christus is Heer,' tot eer van God, de Vader.

Zingen: Gezang 150: 3,4

Hij is de Heer, Hij werd een knecht,
op Hem wordt alle last gelegd,
Hij woont temidden van het kwaad,
Hij troont in onze lage staat.

Hij troont in onze lage staat
waar al wat leeft verloren gaat,
Hij kwam toen niemand naar Hem riep,
dit licht dat zoveel luister schiep.

Tweede lezing: Kolossenzen 1, 15-20

¹⁵ **Beeld van God, de onzichtbare, is hij,**

eerstgeborene van heel de schepping:

¹⁶ in hem is alles geschapen,

alles in de hemel en alles op aarde,

het zichtbare en het onzichtbare,

vorsten en heersers, machten en krachten,

alles is door hem en voor hem geschapen.

¹⁷ Hij bestaat vóór alles en alles bestaat in hem.

¹⁸ Hij is het hoofd van het lichaam, de kerk.

Oorsprong is hij,

eerstgeborene van de doden,

om in alles de eerste te zijn:

¹⁹ in hem heeft heel de volheid willen wonen

²⁰ en door hem en voor hem alles met zich willen verzoenen,

alles op aarde en alles in de hemel,

door vrede te brengen met zijn bloed aan het kruis.

Koor: Praat me niet van Paulus

Paulus, Paulus,
praat me niet van Paulus!
Die saaie, taaie
beter weter, eigenwijze man.
Die alles wat zo simpel was
in dogma's wist te gieten.
Dus waarom werd juist uitgerekend hij
zo'n malle mythe?

Paulus, Paulus,
praat me niet van Paulus!
Die arrogante
zeer pedante, trotse mannen-man.
't Is feitelijk zijn schuld
dat vrouwen eeuwen zijn vernederd.
Dus waarom raken mensen
door zijn brieven toch vertederd?

Zijn het de vragen
die hij weet te duiden,
in beelden die eeuwig
van invloed en waarde zijn?
Die gaande de tijd
beschouwen en binden,
gaat hij met zijn dromen
voorbij aan de schijn?

Is het de liefde
die hij weet te vangen
in woorden die menselijk
denken te boven gaan?
Die raken aan God
- geheimen, mysteries -
treft hij als geen ander
de kern van 't bestaan?

Paulus, Paulus,
praat me niet van Paulus!
Die achterhaalde,
zeer bepaalde kijk op: 'zo hoort seks!'
Het christendom lijdt tot vandaag
aan wat hij heeft geschreven.
Hoe kun je hem nog lezen
als een reisgids voor je leven?

Paulus, Paulus,
praat me niet van Paulus!
Die egotripper,
binnenschipper op een zinkend vlot.
Wie neemt die explosieve

kleine Paulus serieus nog?
Zijn stellingen en preken
zijn voor mensen desastreus, toch?

*Uitleg en verkondiging: **Idool of icoon?***

Meditatief orgelspel

Zingen: Gezang 487: 1,3

De Heer heeft mij gezien en onverwacht
ben ik opnieuw geboren en getogen.
Hij heeft mijn licht ontstoken in de nacht,
gaf mij een levend hart en nieuwe ogen.
Zo komt Hij steeds met stille overmacht
en zo neemt Hij voor lief mijn onvermogen.

Gij geeft het uw beminden in de slaap,
Gij zaait uw naam in onze diepste dromen.
Gij hebt ons zelf ontvankelijk gemaakt
zoals de regen neerdaalt in de bomen,
zoals de wind, wie weet waarheen hij gaat,
zo zult Gij uw beminden overkomen.

DE DOOP

Als de dopelingen binnengebracht worden: Dooplied 20

1. Ver - bon-den met va-der en moe-der,
na - tuur-lijk het meest met die twee,
maar ook met de an - de - re men-sen
vier jij hier dit feest met ons mee.

Refrein:

Je hebt al een naam, maar je
krijgt er één bij op dit feest
want jij wordt ge-doopt in de naam van de
Va-der, de Zoon en de Hei- li- ge Geest.

Je bent al een tijdje bij mensen,
je naam is bij ons al vertrouwd
en dus is het tijd om te vieren,
dat God die je kent, van je houdt. *Refrein.*

Je bent een begrip aan het worden;
steeds meer mensen noemen je naam;
ook God begint jouw naam te roepen
en dus zijn we hier nu tezaam. *Refrein.*

Nu mag je gaan leven met mensen
verbonden in liefde en trouw
omdat zij vandaag bij dit dopen
Gods Naam legden naast die van jou. *Refrein.*

Over de doop

Uitgieten doopwater

Naamgeving

Als mensen van elkaar houden, dan noemen zij elkaar bij hun naam.
Als twee mensen een kindje krijgen, dan geven zij aan hun kind een naam. Die naam drukt hun liefde en verwachting uit, die naam blijft een leven lang. Ontelbare malen wordt hij genoemd, en telkens weer is er iemand die ernaar luistert.

De naam is het eerste geschenk van ouders aan hun kind.
Wanneer jullie je kind een naam geven, dan zeggen jullie daarmee ook: wij als ouders geven jou deze naam,
maar je bent niet ons bezit; wij hebben je niet, maar jij bent zelf een eigen persoon. En jij mag ons vader en moeder noemen.
Dat wil zeggen: wij willen er zijn voor jou
Ouders, wat is de naam van jullie kind, en met welke naam willen jullie je kind laten dopen?
(...)
Met deze namen zullen ze door het leven gaan,
met deze namen zullen God en de mensen hen voortaan kennen.

Doopgelofte

Beloven jullie voor je kind een goede vader en een goede moeder te zijn?

Ja, dat beloven wij

Beloven jullie je kind trouw te blijven, wat de toekomst ook brengen zal, en het te eerbiedigen, waar het ook zal gaan, steeds indachtig dat jullie kind uit God geboren is?

Ja, dat beloven wij

Beloven jullie om je kind op te voeden in de Geest van Jezus Christus, en het in deze Geest zelf voor te gaan?

Ja, dat beloven wij

Zingen: Apostolische geloofsbelijdenis (staande)

Doopgebed

Sterke God, uw Zoon Jezus Christus heeft aan kinderen de hand opgelegd om zo te tonen hoe Gij voor hen zorgt.

In Jezus' gebaar zien wij uw onsterfelijke liefde.

Laat deze kinderen groot en krachtig worden in onze soms harde wereld. Bescherm hen tegen verkeerde invloeden. Laat hen proeven en ervaren dat Gij uw reddende hand nooit terugtrekt. Geef dat wij, die deze wereld maken, hen voor mogen gaan in alles wat zuiver is en waar. Laat hen opgroeien als uw kinderen, onbezorgd en blij, het kwade overwinnend door het goede, onder de hoede van uw machtige hand. Amen.

Wens van de ouders

Doop

Zingen: De hemel is met jou bevriend

Jij, Godsgeschenk en groot geheim
geboren uit het samenzijn
van liefde en van levensloop
getekend wordt jij met de doop.

Jouw naam wordt in één ademtocht
genoemd met God die mensen zoekt,
om in het land van lach en pijn
getuige van Zijn licht te zijn.

Jij mag gaan leven uit Zijn kracht,
een nieuwe naam, jou toebedacht:
wees kind van God en mensenkind.
De hemel is met jou bevriend.

Aansteken doopkaars

Vraag aan de gemeente

v.: Gemeente, draag hen
die gedoopt zijn in uw gebeden,
en ga met hen de weg van het Koninkrijk.

g.: **Welkom, kinderen van God
welkom in de kerk van Christus,
wereldwijd en in ons midden.**

Zingen: In de moederschoot geweven

(melodie: gezang 293, Wat de toekomst brengen moge)

In de moederschoot geweven
tot een wonder van bestaan,
kwam je bij ons in het leven,
dankbaar zeggen wij jouw naam.
Opnieuw mogen wij beleven
wat wij zien maar niet verstaan,
welk een groot geheimenis
jonggeboren leven is.

Aan een lange reis begonnen
die een levensloop beslaat
zul je door de wereld trekken
waarin heel veel kwaad bestaat.
Al vanaf je eerste schrede
bidden wij dat met je gaat,
Die ons geest en adem geeft
en ook jou geschapen heeft.

Hoeveel liefde wij ook geven
en hoe weerbaar je ook wordt
kwetsbaar zul je altijd blijven
mensenmacht schiet toch tekort.
Door de doop ben je opgenomen
kind van mensen, kind van God,
in de kring hier om je heen,
leven kun je niet alleen.

GEBEDEN EN GAVEN

Voorbeden

v.: ....zo bidden en zingen wij:

Houd mij in le-ven, wees Gij mijn red-ding,
steeds weer zoe-ken mijn o - gen naar U.

Stil gebed – Onze Vader

Inzameling van de gaven:

we gaan staan

*Slotlied: **Gezang 464***

Alle volken, looft de Here,
aarde, zing een vrolijk lied!
Juicht nu allen, geeft Hem ere:
Hij vergeet de zijnen niet!
In het beurtgezag der sferen,
in des afgronds bange kreet
ruist de lof, de lof des Heren,
die de zijnen niet vergeet.

Uit Hem vloeien alle krachten,
tot Hem stijg' der aarde lied!
Zalig, wie de Heer verwachten:
Hij vergeet de zijnen niet!
Smelt dan samen, Hem ter ere,
diept' en hoogheid, lust en leed,
in het loflied aan de Here,
die de zijnen niet vergeet.

Zegen

